Ner 241. PIĄTEK.

KRAKOW DNIA 7 PAŹDZIERNIKA 1831 r.

Goniec wychodzi codziennie oprócz swiat uroczystych o godzinie 8 rano regularnie, w Drukarni St. GIESZKOWSKIEGO.

PRENUMERATA:
Kwartalna . . . . zlp: 10.
Miesięczna . . . . — 4.
Numer pojedynczy . gr: 10.

Goniec Krakowski,

DZIENNIK POLITYCZNY, HISTORYCZNY I LITERACKI

— *Kraków.* —

Komitet żywności Woyska.

Stosownie do rozporządzenia wyższego z woli JW. Rüdigiera Generała komenderującego oznaymionego, ostrzega wszystkich dostarczających jakiekolwiekby artykuły żywności lub forażu dla woysk Cesarsko-Rossyiskich, ażeby osoby woyskowe które takowe artykuły z mocy assygnacyi komitetu żywności woysk lub trebowań odbierać będą zaraz na tychże na dowód odebrania piśmiennie kwitowali, inaczey wypłata przyznaną nie będzie.

Kraków d. 4 Października 1331 r.

Senator Prezydujacy, *Bartl.*
Sekr. Kom. żyw. C. R. *Rayski.*

z Warszawy *dnia* 26 *Września* 1831 *r.*

Z Bożey łaski.

MY MIKOŁAY PIERWSZY

Cesarz i samowładca wszech Rossyi etc. etc.

Pragnąc przywrócić w województwach składających nasze króletwo polskie, rozprzężony przez wichrzycieli porządek wewnętrznego rządu, przy ciągłey troskliwości o pomyślność naszych poddanych, uznaliśmy za pożyteczne, dla osiągnienia tego stopniami i jak bydź może nayprędzey postanowić co następuje:

Do zarządzania wejewództwami królestwa polskiego, ustanawiamy rząd tymczasowy złożony z prezesa i czterech członków. Rządowi tymczasowemu nadaną zostaje taż sama władza jaką miała rada administracyina królestwa polskiego, wedle praw i postanowień różnemi czasy wydanych.

Przedmioty szczególniey ważne i przechodzące władzę rządu tymczasowego; tenże rząd przedstawiać będzie naczelnie kommenderującemu, stosownie do nadaney mu, przez osobny nasz ukaz, władzy głównego naczelnika w wojewódz: królestwa polskiego.

Do rządu tymczasowego przychodzić mają wszelkie przedstawienia kommissyów administracyinych, z których każda pozostając w swoim składzie, zarządzaną będzie przez naystarszego dyrektora jeneralnego.

Stosownie do głównych przedmiotów administracyi, naznaczone zostają w rządzie tymczasowym, cztery wydziały. Każdy wydział zostawać będzie pod osobnym kierunkiem jednego z członków rządu. Przedstawienia kommissyów w wszelkich przedmiotach które dotąd rozstrzygali wprost od siebie ministrowie, lub też które przychodziły do rady administracyiney, zanoszone bydź mają do właściwego wydziału w rządzie tymczasowym.

Od tegoż rządu zależeć będzie ustanowienie wewnętrzney organizacyi i biegu interesów w wydziałach onego, równie jak w kommissyach administracyinych. Protokóły rządu trzymane będą w jęz: ruskim i polskim.

Decyzye rządu tymczasowego, większo-

ścią głosów wydane, mają bydź wykonywane skoro przez prezesa zatwierdzone zostaną.

W przypadku niezgodzenia się prezesa z większością głosów, przedmiot w którym zaydzie, przedstawiony bydź powinien do rozstrzygnienia naczelnie komenderuiącemu.

Komplet rządu tymczasowego składać się będzie naymniey z trzech członków, licząc w to prezesa.

Mianowania i dymissye urzędników zależeć będą od rządu tymczasowego, wyjąwszy tych których mianowanie i uwolnienie naywyższa władza sobie zachowała. Tych ostatnich naczelnie komenderujący przedstawi nam do zatwierdzenia.

Prezes przez pośrednictwo ministra sekretarza stanu, przesyłać nam będzie tygodniowe wykazy czynności rządu.

Postanowiwszy powyższą początkową organizacyą rządu tymczasowego królestwa polskiego, nieomieszkamy w czasie swojm, w miarę potrzeby, uzupełnić ją dalszemi urządzeniami. Dan w Carskiem-Siele 4 (16) września roku pańskiego tysiąc ośmset trzydziestego pierwszego, panowania naszego szóstego. (podpisano) MIKOŁAJ.

WIADOMOŚCI ZAGRANICZNE.

Z Paryża 17 Września.

Z powodu petycyi P. Lepayen względem pochowania zwłok Napoleona pod pomnikiem na placu Vendome, jedenastu odezwało się mówców. Sprawodawca sam głosował za nieodstępowaniem od porządku dziennego, gdyż izba nie powinna dawać stronnictwom przykładu pozoru mieszania publiczney spokoyności i porządku. Oparł się temu P. Las Cases syn w imieniu swego oyca, który, jak mówił, dla słabości zdrowia niemógł bydź na posiedzeniu, i jemu zlecił, zdanie swoje udzielić izbie na piśmie. Mówił on: że życzenie to jest życzeniem wszystkich szlachetnych umysłów; że cała Europa przyznała wielkiemu mężowi hołd swego podziwienia; że sama tylko Francya wyprzedzić się z tém dała wszystkim; że uderzający ten kontrast zmnieysza się w prawdzie co rok, lecz czas już, ażeby znikł zupełnie; że Napoleon wzniósł Francyą tak wysoko, zjednał jey sławę, która przetrwa wieki, (?) i że jemu winien jest lud imię *wielkiego narodu*; że co żąda podawca, jest tylko naturalnem następstwem pierwszego zadosyć uczynienia, z którego rząd uiszcza się byłemu władcy, kiedy statuę jego na kolumnie Vendome napowrót umieścić dozwała; że przypomnieć sobie tylko należy, z jak wielkiem zadowoleniem ta prawdziwie narodowa uchwała w ówczas zapadła; że i teraz nie z mnieyszymi okrzykami radości czci lud popioły wielkiego bohatera; że głosuje zatem, ażeby prośbę do Prezydenta Rady minisrów odesłano. W tey samey prawie myśli przymówił się P. Coulman, przeciwnie zaś PP. Levéque de Pouilli i Levrand zgodzili się na wniosek sprawozdawcy. — Pierwszy twierdził iż Napoleon był burzycielem praw i swobód Francyi, i że dla tego popioły jego zostawić należy w spokoyności na wyspie Stey Heleny. P. Levraud uważał: iż zaprzeczyć wprawdzie niemożna, że Napoleon zabespieczył Francyą od nierządu, przywrócił spokoyność i porządek, i że dla kraju niezmierną pozyskał sławę; lecz zapominać także nie trzeba, że skutkiem jego dumy było upokorzenie Francyi, i że nie było nigdy samowolnieyszego władcy. Jenerał Lamarque starał się samowolność tę usprawiedliwić ówczasowem położeniem rzeczy; że właśnie przez nię Francya była ocaloną. »Co się tyczy niebezpieczeństw, dodał, jakich się przy pochowaniu

zwłok Napoleona w Paryżu obawiają, ja temu wcale wierzyć nie mogę. Rząd przeszły konfiskował portrety byłego Cesarza, a nawet imię jego wymawiać zakazał. Zmnieyszyłaż się przez to liczba jego zwolenników? Od ostatniey rewolucyi wstrzymano wszystkie podobne zakazy, a od 6 miesięcy, Napoleon jest przedmiotem sztuk teatralnych. Powstałoż ztąd cokolwiek złego? Uczucia tłumione zwykły zawsze wybuchać. Zbyt szanuję móy naród, ażebym mógł mniemać iż samo imie mogłoby mu bydź powodem do jakich zaburzeń. Jestem przeto za przesłaniem prośby w mowie będącey do rady ministrów. Przesłanie to, którego żądam w imieniu całey Francyi, żadnego za sobą nie pociągnie niebezpieczeństwa, rząd bowiem wybrać potrafi stósowną chwilę do odbycia żądaney uroczystości.» P. Bricqueville podzielał to zdanie; kiedy mówił po wszystkich ulicach i publicznych placach widzieć można wizerunek Napoleona, to również bez wszelkiego niebezpieczeństwa zwłoki jego do Paryża sprowadzonemi bydźby mogły. P. Comte wyraził się w tym względzie następującemi słowy: »Radbym wiedział, jaki właściwie czyn Napoleona ma bydź przez to uczczonym. Czy rozpędzenie bagnetem reprezentacyi narodowey? albo może zniesienie wolności druku? Czy zmiana sądu przysięgłych? Albo ustanowienie majoratów i substytucyj? Lub też zaszczepienie woyny w całey Europie? Z wielu praw Napoleona, zalecają się bez wątpienia niektóre, jak np. kodex prawa cywilnego, ale też inne są po części ohydne, jak prawo postępowania kryminalnego i księga praw karnych. Wystawił on i pomniki, lecz nie dla powszechnego dobra, jedynie tylko dla dogodzenia własney próżności. Wygrał wiele bitw, lecz w niektórych poniósł też klęski, a ile te nas kosztowały, to wiemy naylepiey. Pytam się więc raz jeszcze, jakiż czyn jego ma bydź uczczonym.» Hr. Lameth odezwał się w tey samey myśli; niepodpada wątpliwości, rzekł: że Napoleon położył koniec bezrządom, nie wynika ztąd jednak, ażeby popioły jego sprowadzać do Francyi, iżby nanowo bezrząd rozszerzać. Za petycyą przemówili jeszcze PP. Larabit i Fiot, poczem jen. Bertrand, towarzysz Napoleona na wyspie Stey Heleny, deputowany z depart. Jodre, temi słowy zamknął dyskussyą. »Zdaje mi się, iż nam się nastręczają te dwa pytania, na które powinnibyśmy się słusznie zgodzić.— Jedno dotyczy honoru narodowego, który nas pobudza, ażeby bohater, co przez lat 15 Francyi z chwałą przewodniczył, orężowi naszemu zyskał nieśmiertelną sławę i jeżeli błądził, już za to odpokutował, spoczywał pośród nas. Sądzę iż uczucie to jest powszechnem, nietylko w tém zgromadzeniu, lecz i w całey Francyi. Drugie pytanie ściąga się do czasu, w którym pożądany zamiar nayprzyzwoiciey mógłby bydź wykonanym. Po powrocie naszym z wyspy Stey Heleny, wypełniliśmy obowiązek, włożony na nas ostatnią wolą Napoleona, gdyśmy żądali, ażeby zwłoki jego, ile możności, stósownie do pierwotnego jego życzenia, nad brzegami Sekwany pochowano, a przynaymniey iżby przy zeyściu Saony i Rhodanu (przy Lyon) wieczny spoczynek znalazły. Słusznie powiedział P. Villéle, (nie do mnie lecz do zanoszącego tę prośbę, gdyż ja w tenczas widziałem się tylko z ministrem spraw zagranicznych, hr. Monrmorency) należy: »Niemożemy bez narażenia spokoyności stolicy przenieść przez nią zwłok Manuela, jakże WPan chcesz iżbyśmy zwłoki Napoleona dostali do Francyi.» Odtąd zmieniły się okoliczności. Niemniey jednakże i teraz namyślaćby się wy-

padało, czyli zwłoki Napoleona sprowadzić w tey chwili do Francyi. Zdaje mi się jednakkże, iż gdybyśmy podanie odesłali do rady ministrów, pogodzilibyśmy to, co honor narodu wymaga z tém, coby dla okoliczności uczynić należało.« Porządek więc dniowy znaczną więsszością głosów odrzuconym został, a wspomnione podanie odesłano do Prezesa Rady ministrów.

Turcya z Stambułu dnia 25. Sierpnia.

Brak wiadomości z Albanii i Skutary był powodem w ostatnich czasach do wielu domysłów i wieści, szkodliwych dla ottomańskiego oręża. Porta zapewnia jednakże, iż oddział woyska wielkiego Wezyra, będącego osobiście w Uskub, pod kommendą Issed Machmeda baszy zostający, zajął już przedmieście Skutary; że codziennie oczekuje wiadomości o zupełnem zwycięženiu Mustafy Baszy, który w kilkaset ludzi broni tylko zamku Skutaryiskiego, a dla braku żywności i potrzeb wojennych wkrótce będzie musiał się poddać. (Podług wiadomości z Skutary, pod dniem 21 b: m. odebranych przez Raguzę w Wenecyi, woysko tureckie, które miasto Skutarę zaymowało, napadnięte niespodziewanie dnia 18 sierpnia przez tamecznych mieszkańców, wspólnie z ukrytymi tam żołnierzami albańskimi, zostało przymuszone do opuszczenia miasta. Według tychże doniesień, wielki-Wezyr ciągnąc przeciw Bośnii, przeszedł już Pristina; lecz pod Kessowa miał spotkać liczny korpus Bośniaków, który po żwawey bitwie miał go zniewolić do odwrotu.)

Od czasu wielkiego pożaru w Pera, usiłowano wielokrotnie podkładać ogien w wielu mieyscach w Stambule, w Tarapia a nawet w małey części Pera, od spłonienia ochronioney. Jakoż w Stambule wybuchnął ogień kilkakrotnie, lecz przy zupełney ciszy powietrza wnet został ugaszonym. Starania rządu we względzie śledzenia podpalaczy były po większey części bezskutecznemi. Co jednakże mieszkańców tey stolicy naywięcey niepokoi, to jest wątpliwy stan zdrowia, w jakim się Stambuł i jego okolice znaydują. Oprócz pustoszącego pomoru, który wielu tuteyszych lekarzy za cholerę morbus uznało, lecz który jednakowoż ustaje szczęśliwie, zaczęło grasować morowe powietrze i już wiele pochłonęło ofiar, Inne także prowincye Państwa nawiedziła zjadliwa ta zaraza, a mianowicie Mękke, gdzie cholera podług ostatnich wiadomości z Egiptu, okropne zrządzić miała spustoszenia.

— Dawno zamierzony plan Sultana tureckiego Machmuda względem wydawania gazety tureckiey przychodzi teraz do skutku. Wydawane będzie pismo, które prócz wiadomości politycznych mieścić także będzie firmany i inne urzędowe akty. Redakcyą tego pisma, które wychodzić będzie w języku tureckim i francuzkim, trudnić się będzie dziejopis państwa Essad Effendi były wydawca kuryera smyrneńskiego (który już przestał wychodzić.)

Poznań dnia 25 Października.

Reszta polskiey armii składająca się około 14,000. ludzi stoi pod Modlinem.

Z Litwy zbliża się 4 rossyiski korpus jenerała Sawonina złożony z 3 pułków piechoty, z jedney dywizyi huzarów i 72 armat który wkroczył do Łomży i północne okolice Modlina zupełnie obsadził. W Warszawie nowy rząd pod przewodnictwem taynego Radcy Stanu Barona Engel bardzo jest czynny. — Obrany jest Ministrem Oświecenia Hr. Skarbek, Sprawiedliwości Jenerał Kossecki, Skarbu Radzca Stanu Fuhrman. Wydział Woyny powierzonym jest Jeneralowi Rautenstrauch.